

рій, але включають види, які підлягають охороні.

Що стосується охорони окремих таксономічних груп комах, необхідно включити всі великі за розміром р'яди (бабки, прямокрилі, богомоли, напівтвердокрилі, жуки, лускокрилі, перетинчаткрилі) та ті, що прикрашають природу (за винятком шкідників), негайно від їх чисельності у даний час.

Із цієї групи особливий статус потрібно присвоїти видам, чисельність яких явно скорочується.

Нарешті, слід признати групу комах, що зникли на території України (кандидати до Червоної книги): степовий товстун, коваллик Паррейса, листоїд чекеніоля, достовірні знахідки яких невідомі за останні 30-50 років.

Значну групу рідкісних видів складають порівняно дрібні комахи (ембіїцила, низка денних та нічних метеликів, жуків, тощо) які здебільшого відомі лише спеціалістам і невідомі для широкого кола населення. Їх охорона може здійснюватися лише шляхами заповідання окремих біотопів.

В умовах розбудови незалежної Української держави виникла гостра необхідність створення Національної програми з охорони рідкісних видів тварин і рослин України, яка мусить складатися із програм відповідних інститутів і наукових товариств (ентомологічного, орнітологічного, теріологічного, гідробіологічного) під загальним керівництвом координаційного центру АН України.

ПРОПОЗИЦІЇ ПО СТРУКТУРІ ВИДОВОГО НАРИСУ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ПТАХІВ)

В. М. Грішенко, В. Я. Голованець, І. В. Скільський
Київський державний університет, Карпатський державний
заповідник, Чернівецький краєзнавчий музей

Перше видання Червоної книги України було мало інформативним незважаючи на великий її об'єм. Матеріал викладений здебільшого кількома загальними фразами, у видових нарисах зовсім відсутні деякі важливі розділи.

Ми вважаємо, що Червона книга повинна бути головним довідковим документом і містити всі необхідні відомості про вид, його поширення, чисельність, екологія.

Для цього видовий нарис треба писати більш поширено, включити до нього деякі нові розділи.

Ми пропонуємо варіант такої структури на прикладі птахів. Пропозиції ці носять дискусійний характер і не претендують на вичерпність.

Пропонована структура видового нарису у Червону книгу України:

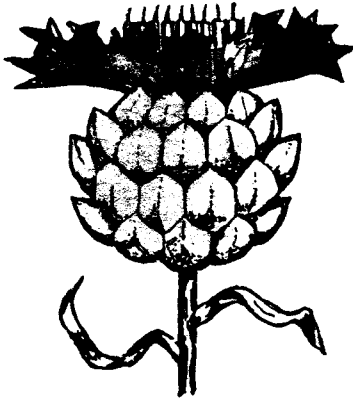
1. Назва виду чи підвиду (українська та латинська назви з указанням автора і року опису, народні назви та їх поширення).
2. Систематичне поєднання.
3. Статус: категорія охорони в Україні та Європейських Червоних Списках і Міжнародній Червоній книзі.
4. Поширення: для більш місцевих та вивчених видів - гніздовий ареал та його динаміка, шляхи міграції, місця зимівлі; для дуже рідкісних та маловивчених - місця зустрічі. Необхідно також коротко зазначити поширення за межами України.
5. Ілюстрації: зовнішній вигляд птаха (бажано кольоровий малюнок, чи слайд) та картосхема поширення його в Україні (важливо встановити різні позначки для достовірних знахідок гнізд, можливих місць гніздування, окремих зустрічей і т.п.).
6. Місця проживання: основні біотопи, де птах зустрічається під час гніздування, міграцій, літання, зимівель. Статус цих біотопів - чи потребують спеціальної охорони.
7. Чисельність та її динаміка. Необхідно вказувати окремо чисельність у різні сезони року: на гніздуванні, прольоті, місцях зимівлі; чи проводилися загальні обліки чисельності в республіці та їх підсумки.
8. Головні лімітуючі фактори.
9. Екологія: стреси міграцій та розмноження; дані по екології гніздування, успішності розмноження, міграції.
10. Критичні місця проживання: території чи акваторії, що мають найбільш важливе значення для виду. В разі рівномірного поширення та відсутності скупчень цей розділ можна опускати.
11. Вороги, хвороби, конкуренти.
12. Вжиті заходи охорони.
13. Необхідні заходи охорони. В цьому розділі важливо уникати загальних фраз типу: "Покращити роз'яснювальну роботу серед населення". Необхідні конкретні рекомендації по створенню природоохоронних територій, проведенні біотехнічних заходів, пропаганді охорони та ін.
14. Використовувати заходи охорони в інших країнах.
15. Джерела інформації (як опубліковані, так і неопубліковані: достовірні дані).
16. Автор видового нарису.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ МІНПРИРОДИ УКРАЇНИ
ПО МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДІНСТІТУТ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**„ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ВИДІВ
ФАУНИ І ФЛОРИ, ЗАНЕСЕНИХ
ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ”**

м. МИКОЛАЇВ - 1992